

זוהרן ממדאני

בן 34, נשוי

חבר בית הנבחרים של
מדינת ניו יורק מאז
2021, פעיל למען צדק
דיור וזכויות מהגרים

הביע עמדות חריפות
נגד ישראל במהלך
המלחמה בעזה

לפני הפוליטיקה
עבד כיועץ דיור
וכמזיקאי היפ-הופ

ממדאני לאחר
נאום הניצחון שלו
בניו יורק
צילום: ריטרס,
Jeenah Moon

אוטובוסים חினם, מס על עשירים: ההבטחות הגדולות של ממדאני יעמדו למבחן המציאות

הניצחון ההיסטורי של זוהרן ממדאני מבוסס על תוכניות כלכליות-חברתיות שאפתניות • תומכיו רואים בהן עתיד חדש ומוזהיר לעיר, המבקרים מזהירים מפער מסוכן בין הבטחות למציאות • האם החזון הסוציאליסטי של ממדאני ישיש? דוח של חברת ההשקעות ג'פריס בדק את התנאים החוקתיים והכלכליים למימושו

אריאל ויטמן

המועמד הרמוקרטי זוהרן ממדאני רשם ניצחון היסטורי בבחירות לראשות עיריית ניו יורק. הפך לראש העיר הצעיר ביותר בתולדותיה של ניו יורק ולמוסלמי הראשון המכהן בתפקיד, לאחר שגבר על המושל לשעבר אנדרו קואמו ועל המועמד הרפובליקני קרטיס סליווה. הוא יחליף את ראש העיר המכהן, אריק אדמס, שפרש מן המרוץ בספטמבר. הניצחון של ממדאני נשען על תמיכה עממית רחבה – שמאמינה בעמדותיו הסוציאליסטיות. קמפיין הבחירות שלו התמקד בהעלאת מיסים על בעלי ההכנסות הגבוהות,

בהרחבת ההשקעה בתוכניות רווחה, ובהתמודדות עם משבר יוקר המחיה המחריף בניו יורק. על רקע חששות בקרב יהודי ניו יורק, הצהיר ממדאני בנאום הניצחון כי "נבנה עיר על גבעה שתעמוד איתנה לצד יהודי ניו יורק ולא נירתע במאבק באנטישמיות".

במהלך הקמפיין הציג ממדאני שורה של הצעות כלכליות שאפתניות, שמטרתן, לטענתו, היא להפוך את העיר לנגישה וזולה יותר. עם זאת, דוח חדש של חברת ההשקעות ג'פריס מנתח את הצעות המדיניות המרכזיות של ממדאני ומראה כי רובן חורגות מהסמכויות של ראש עיריית ניו יורק – ולכן יש סיכוי לא גבוה שהן יתממשו,

לפחות לא ללא תמיכה של מושלת המדינה. הדוח אינו בוחן את איכות המדיניות עצמה או את השפעותיה הכלכליות, אלא מתמקד בשאלה מי מוסמך לממש כל יוזמה ומהם התנאים החוקיים לכך.

חינוך חנינם

אחת מהצעות הרגל של ממדאני היא הקמת מערך עירוני חינוכי לטיפול בילדים מגיל 6 שבועות ועד 5 שנים. זאת, לאחר שעלות הטיפול בילדים הגיעה לרמות משבר בניו יורק, מהערים היקרות בעולם. לפי דוח ג'פריס, "לעירייה אין סמכות תקציבית עצמאית להקים

לפי ג'פריס, אין לראש העיר סמכות להטיל מסים חדשים על הכנסות או רווחי חברות. ארגוני העובדים בעיר: "חלוקה מחודשת של העושר היא תנאי לצדק חברתי"

מערכת אוניברסלית לטיפול בילדים ללא מימון ממדינת ניו יורק או מהממשלה הפדרלית". כלומר, המימוש בפועל של התוכנית ידרוש שינוי בחקיקה המדינתית ואישור תקציבי חיצוני. בנוסף, מבקריו, ובהם המועמד הרפובליקני קרטיס סליווה, טענו כי "לקופת העיר פשוט אין די משאבים לממן מהלך

וול סטריט כשלה מלעצור את ממדאני - ועכשיו חצטרך לעבוד איתו

THE WALL STREET JOURNAL
קווין טי. דוגן

כאשר התברר שווערן ממדאני ניצח במרוץ לראשות העיר, אווירית תבוסה השתררה בקרב צמרת ניו יורק. בכירים בתעשיית הפיננסים של העיר מצאו את רעיון הממשל של ממדאני בלתי־נפס, והוציאו מיליונים כדי לקדם מועמדים אחרים. כעת, יהיה עליהם לעבוד עם ראש העיר החדש - ולקוות שהחששות הגרועים ביותר שלהם בקשר להשפעתו יתבררו כלא נכונות.

ממדאני, בן 34, התקדם במהירות מתפקידו כחבר מהשרות האחריות באספת מדינת ניו יורק ועד לבחירתו למשרת ראש העיר, לאחר שרתם למצע הבחירות שלו את התסכול שחשים רבים מהתושבים מיוקר המחיה. כך, הוא הבטיח להטיל מס של 2% על מיליונרים ולייקר את המיסים על עסקים, כדי לממן לתושבים נסיעות ללא עלות באוטובוסים, חינוך חינוך ועוד.

מדיניות מסוג זה לא התקבלה יפה בוול סטריט. תחילה, סיכוייו של ממדאני לניצחון נראו קלושים - אך ניצחונו המפתיע בפריימריז הדמוקרטיים ביוני הזניק את תעשיית הפיננסים לפעולה. ככל שהקמפיין התחמם, דחקו חברות כמו אפולו גלובל מנג'מנט וסיטלר בעובדיהן לצאת ולהצביע. כך לדוגמא, מיליאדר קרנות הגידור ביל אקמן הוציא יותר מ־2 מיליון דולר כדי לעצור את ממדאני, אם כי הוא ממש לא היה היחיד שזרק כסף על חלופות תחרותיות בהרבה.

החשש: פשע ונדל"ן

בקרב יזמי נדל"ן ובעלי נכסים שהתנגדו בתוקף להצעותיו של ממדאני - שכללו הקפאת שכר הדירה בדירות בשכירות מוגנת - התגובה הייתה עגומה באותה מידה. ביילי מקלואו, שפתח לאחרונה פרויקט קמעונאות וגורים בברוקלין, אמר שהוא עדיין מתכנן להתקדם עם מספר פרויקטים חדשים, "בתקווה שלא יהיה זעזוע במערכת", אמר.

הפשע ברחובות מהווה את הראגה המרכזית עבור חלק מהחששים ממדיניותו של ממדאני. מספר מקרי הרצח ירד משיא של יותר מ-2,000 בשנת 1990 לשפל של 292 בשנת 2017. עם זאת, פשעי השנאה במדינת ניו יורק עלו ב-12.7% בשנת 2023, כאשר כמעט 44% מכלל מקרי פשעי השנאה שתועדו, ו-88% מפשעי השנאה על רקע דת, הופנו כלפי קורבנות יהודים - כך לפי דו"ח משרד מבקר המדינה.

חלק מבעלי העסקים מתנחמים בכך שממדאני ציין כי הוא מתכנן לבקש ממפכ"לית משטרת ניו יורק ג'סיקה טיש להישאר בתפקידה. טיש, עובדת ציבור ותיקה ובתו של מיליאדר, זכתה לציון גבוה מאנשי עולם העסקים. ניתן לזקוף זאת לירידה נרחבת בפשיעה במהלך כהונתה, וכן על האופן בו טיפלה באירועים כמו רציחתם של ארבעה אנשים בבניין משרדים במנהטן ביולי האחרון.

ושינגטון נגד ניו יורק

מתנגדים אחרים מודאגים מחוסר היציבות שעלול להיגרם מהדינמיקה של ממדאני עם הנשיא טראמפ, שתמך ברגע האחרון ביריבו העיקרי של ממדאני - המושל הדמוקרטי לשעבר אנדרו קואומו. טראמפ איים בהגדלת מסצבתם של סוכני אכיפת ההגירה והמכס ושל חיילי המשמר הלאומי בעיר, כמו גם בהקפאה של 18 מיליארד דולר מקרנות פרדליות.

בנושא זה, ראש ההשקעות לשעבר בלוארד, אנטוני וייס, אמר כי מערכת היחסים של העיר עם ושינגטון צפויה להיות האתגר הראשוני. "אני מקווה שהתושבים יתאחדו למען האינטרסים של העיר", הוסיף.

הפגנות נגד ראש העיר החדש במערכת הבחירות
צילום: Robyn Stevens

הפרטי. עם זאת, כל סכסוך ישיר של מחירים ידרוש אישור מועצת העיר ובקרה של מבקר המדינה. ניסיונות דומים בפרייז ובמדינת הביאו לשיפור זמני ביוקר המחיה אך כשלו לטווח ארוך בשל ביוקרטיה ועלויות תפעול.

מומחים מזהירים כי המהלך עלול להכביד על תקציב העיר וליצור עיות בשוק המזון, אך תומכיו טוענים שהוא נחוץ כדי להתמודד עם "מדבר המזון" המתפשט בשכונות העניות של העיר.

האם התכנית ישימה? רק באישור מועצת העיר ובקרה של מבקר המדינה.

מס עשירים

בנוסף, ממדאני הציע להטיל מס חדש על תושבי העיר העשירים ביותר ולהעלות את שיעור המס על תאגידים כדי לממן את יוזמותיו.

לפי ג'פרס, "אין לראש עיריית ניו יורק סמכות עצמאית להטיל מסים חדשים על הכנסות, עושר או רווחי חברות". הרוח מציינ כי סמכויות המיסוי "שייכות למחוקק המדינתי בלבד".

משמעות הדבר היא שכל יוזמה למימון התוכניות באמצעות מס עושר או מס חברות "דורשת חקיקה והסכמה של בית המחוקקים באלבני, בירת מדינת ניו יורק".

במידה והעלאת המס יתממשו לחקיקה, כלכלנים מזהירים כי העלאות מס חריגות עלולות להביא לעזיבה של בעלי הכנסה גבוהה.

יחד עם זאת, ארגוני עובדים בניו יורק טוענים כי "חלוקה מתודת של העושר היא תנאי לצדק חברתי אמיתי בעיר שסובלת מפערים הולכים ומתרחבים.

האם התכנית ישימה? רק עם חקיקה - בהסכמה של בית המחוקקים.

לסיכום, כמעט כל היוזמות וההבטחות של ממדאני מהייבנות אישור חקיקתי או תקציבי חיצוני. בעוד תומכיו רואים בכך קריאה לשינוי עומק במדיניות של ניו יורק, מבקרי מזהירים מפני פער מסוכן בין חזון זוהר - למציאות משפטית ופוליטית בשטח.

נשיא ארה"ב, דונלד טראמפ
צילום: Sipa USA

בקנה מידה כזה. האם התכנית ישימה? רק באמצעות שינוי החקיקה ברמת המדינה ואישור תקציבי חיצוני.

הקפאת שכר הדירה

אחת מהיוזמות הפופולריות ביותר של ממדאני היא הקפאת תשלום שכר הדירה למיליון דירים ברירות מפוקחות.

לפי הרוח של ג'פרס, "מדיניות פיקוח על שכר הדירה נתונה לסמכות רשות הריון של מדינת ניו יורק ולא לראש העיר או מועצת העיר". לכן, יישום המהלך מחייב שינוי חקיקה ברמת המדינה.

מומחים לדיון מציינים כי אף שהרעיון זוכה לתמיכה ציבורית רחבה, קיימת סכנה של פגיעה בהשקעות בדיון חדש. כך, מדיניות דומה בלוס אנג'לס הובילה לירידה של כ-12% בבנייה חדשה בתקופת ההקפאה. עם זאת, ארגוני דירורים מציינים כי המהלך יכול להוות בלם חברתי בזמן שבו משקי בית מתמודדים עם מצוקה קיומית.

האם התכנית ישימה? רק באמצעות שינוי חקיקה ברמת המדינה.

תחבורה ציבורית חנים

ממדאני הציע להפוך את מערך האוטובוסים של ניו יורק לחינמי, ולזרז את השינוי באמצעות נתיבים ייעודיים נוספים.

ברוח של ג'פרס נכתב כי "לראש העיר יש סמכות להמליץ על מדיניות תעריפים בתחבורה הציבורית, אך ההחלטות בפועל נתונות לרשות התחבורה המטרופוליטית (MTA), הפועלת תחת פיקוח משותף של המדינה והעיר".

אנליסטים בתחום התחבורה מציינים כי ביטול גביית התשלום ידרוש מקורות מימון חיצוניים בהיקף של מיליארדים. לפי נתוני MTA לשנת 2024, ההכנסות מכרטיסי אוטובוס בלבד עומדות על כ-1.3 מיליארד דולר בשנה. בלי סיוע מדינתי לא ניתן יהיה לקיים מערכת חנימית מבלי לפגוע בשירות או בהשקעות בתחזוקה.

המושל לשעבר אנדרו קואומו, שהתמודד הפעם כמועמד עצמאי, תקף את התוכנית וכינה אותה "בזבוז משאבים מיותר על ניו יורקרים עשירים שגם כך יכולים לשלם על נסיעה באוטובוס".

האם התכנית ישימה? כן - עם מקורות מימון חיצוניים בהיקף של מיליארדים.

סופרמרקטים מסובסדים

ממדאני מציע להקים חמישה סופרמרקטים עירוניים מסובסדים, אחד בכל רובע של ניו יורק.

על פי רוח ג'פרס, "לעיריית ניו יורק קיימת הסמכות להפעיל יוזמות מסחריות בקרקע עירונית, כל עוד הפעילות תואמת את חוקי התחרות ואינה פוגעת בשוק